

MOKINIAI VĖL PAŽVELGĖ Į PASAULĮ

Jau dvyliką kartą ne tik žvilgsnius, bet ir naujausius aplinkos reiškinių stebėjimų, mokslinių tyrimų rezultatus vasario 13 d. išvydome respublikiniam konkursui „Mano žvilgsnis į supantį pasaulį“ pateiktuose darbuose. Konkursas vyko Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centre (konkurso organizatorė – Mokslo ir technikos skyriaus vedėja Irena Stankevičienė). Čia susirinko *žiniukai* iš Jurbarko, Kauno, Kėdainių, Panevėžio, Pasvalio, Trakų, Šalčininkų, Varėnos, Vilkaviškio rajonų ir Kaišiadorių, Klaipėdos, Vilniaus miestų.

Juos domina ne tik tokie smagūs klausimai, kaip, pavyzdžiui, ar karvė gali nulipti laiptais, o jei negali – tai kodėl? Net mažesnieji savo darbuose jau vartoja terminus: genetinis, elektrolizė, fotosintezė, diagrama, indukuoti, o vyresniųjų darbuose sutinkami: detergentas, katalizatorius, elektroforezė, oksidazė, biotinis indeksas ir daugelis kitų.

Šis konkursas yra mokinių mėgiamas, nes suteikia jiems galimybę pagal pomėgius laisvai pasirinkti tyrimo objektą, darbo priemones ir metodus, leidžia pajusti savo darbo svarbą ir jiems skiriamą dėmesį, o mes galime išvysti mokinių atradimus, juos supančio pasaulio problemas, jo formų įvairumą ir kartu jauno žmogaus požiūryje atsispindintį harmonijos siekimą.

Visada įdomu sužinoti, ką savo aplinkoje pastebi vaikai, kokie gyvenimo reiškiniai juos domina, kaip jie vertina. Su savo darbais dalyvavo net pradinukai. Jie domėjosi beglobių gyvūnų likimais, pieno produktų maistine verte, miške augančiais grybais. Už tai Panevėžio rajono Dembavos pagrindinės mokyklos antrokė Simona Kiuraitė (vadovė Aldona Liutkevičienė), Vilkaviškio pradinės mokyklos antrokai Dominyka Andriuskaitė ir Ignas Rutkauskas (vadovė Aurelija Anisimavičienė) ir Matuizų vidurinė mokyklos ketvirtokas Rimantas Stravinskas (vadovė Svetlana Baranauskienė) pelnė laureatų vardus.

O vyresnieji pristatė sudėtingesnių ir net labai moksliskų tyrimų pareikalavusius darbus. Kaip antai dvyliktoko Donato Ramoškos „Elektrai laidžių polimerų ir kopolimerų sintezė“ arba vienuoliktokės Gretos Abaravičiūtės ir dešimtokės Elžbietos Gradauskaitės iš LMITKC chemijos būrelio (vadovė Julija Baniukevič) „Galvijų leukemijos virusui specifinių antikūnių tyrimas“. Jie buvo atlikti Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto laboratorijoje. Džiugu, kad jauniesiems mokslininkams mielai talkino ir tyrimams sudarė sąlygas fakulteto dėstytojai ir laborantai.

Norintiems konkursui pateikti darbus reikėjo sukaupti ir išanalizuoti daug informacijos apie pasirinktą objektą, atlikti tyrimus, bandymus, eksperimentus ir koncentruotai kūrybiškai pateikti stendinį variantą. Tyrimų rezultatus ir išvadas reikėjo pristatyti taip įtikinamai, kad jais susidomėtų ne tik komisijos nariai, bet ir tie, kurie gali padėti spręsti pastebėtas problemas. Tokiomis savybėmis išsiskyrė konkurso laureatas Matuizų vidurinės mokyklos penktokas Vidmantas Varanauskas (mokytoja Svetlana Baranauskienė), iškalbingai ir įtaigiai pristatęs savo darbą „Matuizų apylinkių vaistiniai augalai ir jų praktinis panaudojimas“, gausiai iliustruotą vaistažolių, žolelių aliejų, ištraukų, eterių, paties pagaminto muilo pavyzdžiais.

Apie stebėjimams ir tyrimams pasirinktų temų, objektų svarbą mokiniams bylojo jų atliktas kruopštus mokslinis tiriamasis darbas, noras suteikti jam taikomosios vertės, pasiūlyti dalykiškas rekomendacijas išvengtoms problemoms spręsti. Taip pasielgė laureatėmis tapusios Klaipėdos Hermano Zudermano gimnazijos vienuoliktokės Asta Dambrauskaitė ir Vita Karoblytė, pasiryžusios ištirti ar aspirinas yra stebuklinga medžiaga, nustatyti jo teigiamą ir galimą neigiamą poveikį žmonių sveikatai (vadovė Gražina Suleimanova, konsultantai Vaidotas Navickas ir Virginija Ivanauskaitė). Sukaupusios ir išanalizavusios daug informacijos, tyrėjos padarė išvadą, kad aspirinas, vartojamas be svarbios priežasties, labiau kenkia nei padeda, jautriems ligoniams gali sukelti bronchų spazmus, rinitą, dilgėlinį bėrimą. Joms tarsi antrino Kaišiadorių Algirdo Brazausko vidurinės mokyklos devintokės Miglė Čiurinskaitė ir Rimvilė Prokorenkaitė (vadovė Laima Sabaliauskienė), kurios, ištyrusios įvairių maisto produktų rūgštingumo poveikį žmogaus organizmui, nustatė, kaip jis veikia skirtingų kraujo grupių žmones, dėl kokių sveikatos problemų tampame nepakantūs kai kuriems maisto produktams ir kokias pasekmes jie gali sukelti.

Kauno rajono Kulautuvos vidurinės mokyklos mokytojos Kolombos Bulotienės chemijos ir biologijos mokslais sudominti vaikai ne tik šiam konkursui paruošia novatoriškus darbus. Šiomet devintokėms Karoliniai Zakarauskaitei ir Auritai Vaidalauskytei jų atlikti tyrimai nustatant veiksnius turinčius įtakos fermentų veiklai atnešė laureačių šlovę. O šios mokytojos vadovaujami septintokai Ieva Pavilyonytė ir Kristupas Augustas Radzevičius, irgi tapę laureatais, stengėsi viską sužinoti apie bites.

Jau daugelį kartų mokinių, tyrusių įvairių upelių vandenį, gretas papildė prie Šalčios upės gyvenančios ir Šalčininkų Jano Sniadeckio gimnazijos vienuoliktokėje klasėje besimokančios Ernesta Lenkevič ir Jolanta Kurilo (vadovė Danuta Mureikienė). Komisijos narius sudomino tai, kad mokinės atliko ne tik Šalčios vandens tyrimus, bet ir patikrino, ar įvairiose upės vietose cheminiai parametrai atitinka reikalavimus, keliamus vandenims, kuriuose yra karpinių ir lašišinių žuvų. Tai joms lėmė laureačių vardus.

Baigėsi tik konkursas, subūręs mokinius naujiems atradimams. O jaunųjų *žiniukų* pradėtų darbų tęstinumas gal būt taps startu į ES jaunųjų mokslininkų konkursą, paskatins dalyvauti olimpiadose ar tapti projekto „Jaunasis tyrėjas“ dalyviais. Kitų metų vasarį vėl drauge žvelgsime į mus supančio pasaulio ypatumus.

Šį mokinių konkursą kasmet remia UAB „Fermentas“.

Daugiau informacijos galite sužinoti mūsų tinklalapiuose:

www.lmitkc.lt,

www.jaunasis-tyrejas.lt,

www.njmk.smm.lt

Henrikas Vaitekūnas